

Betænkning

over forslag til lov om hjemmeværnet.

(Afgivet af udvalget den 4. maj 1961).

Udvalget har holdt 9 møder og herunder haft to samråd med forsvarsministeren. Der er modtaget deputationer eller skriftlige henvendelser fra Foreningen af Hjemmeværnets faste Officerer, kompagnichefforeninger i forskellige hjemmeværnsregioner, Danmarks lottekorps og kvindeligt flyvekorps.

På grundlag af udvalgets forhandlinger er der af forsvarsministeren stillet nedenstående ændringsforslag, som tiltrædes af et *flertal* (udvalgets medlemmer undtagen O. Mathiasen).

Om de af udvalget drøftede spørgsmål og de stillede ændringsforslag bemærker *flertallet*:

Vedrørende *regionsforsvarets interne struktur* har forsvarsministeren over for udvalget fremført følgende principper:

Regionen og hjemmeværnsregionen omfatter territorielt samme område. I overensstemmelse med principperne om entydige kommandoforhold bør der inden for samme område kun være én territorial chef.

Denne chef bør være regionschefen, der under sig har de til regionsforsvaret opstillede enheder: lokalforsvarsenheder, hjemmeværnsenheder, pladskommandantskaber m. v. Det er således regionschefen, der har den operative ledelse af regionsforsvarets kamp, som han udøver gennem de — efter situationen — mest hensigtsmæssige kommandolinjer til regionsforsvarets enkelte bestanddele.

Der finder for tiden forhandlinger sted mellem hærkommandoen, hjemmeværnet og ministeriet specielt om, i hvilket omfang

det vil være nødvendigt at udgive særlige bestemmelser, ud over hvad der allerede vil være fastsat gennem regionslederens organisatoriske placering og den grad, regionslederen indehaver. Det må således sikres, at regionslederens faglige indsigt i hjemmeværnsregionens forhold udnyttes, og at hans medansvar for det frivillige personels rette anvendelse ikke tilsidesættes.

Hjemmeværnsregionen påregnes i fredstid at være opstillende, uddannende og administrativ myndighed for hjemmeværnsenhederne; i øvrigt på samme måde som regimentet er det for felthærs- og lokalforsvarsenhederne.

Under øvelse og i krigstid vil regionslederen i sin egenskab af faglig rådgiver indgå i regionschefens stab, medens hans fremtidige ansvar i øvrigt, som ovenfor antydet, endnu ikke er fastsat i detaljer.

Flertallet kan tilslutte sig de af ministeren her anførte principielle betragtninger.

Udvalget har særlig drøftet *placeringen af de kvindelige korps*: Danmarks lottekorps, kvindeligt marinekorps og kvindeligt flyvekorps. De to af korpserne, Danmarks lottekorps og kvindeligt flyvekorps, har over for udvalget primært henstillet, at en ordning svarende til den bestående opretholdes, således at der blot i loven skulle indsættes en ny paragraf, der fastslog, at kvinderne i forsvaret (undtagen luftmeldekorpsets kvindelige personel, der siden 1952 har henhørt under flyverhjemmeværnet) optages og indordnes i tre kvindelige korps, der tilknyttes forsvaret gennem overenskomst med forsvarsministeren. Subsidiært har de to korps foreslået forskellige æn-

dringer, hvorved de tre militære kvindekorps får en mere selvstændig placering med ansvar dels over for hjemmeværnsledelsen, dels over for værnskommandoerne.

Flertallet har tilsluttet sig den i lovforslaget indeholdte ordning, der bygger på princippet om et entydigt kommandoforhold og en klar ansvarsfordeling. Herefter tilsluttes de kvindelige korps hver sin hjemmeværnsgren, og de kvindelige korpschefer underordnes den pågældende hjemmeværnsinspektør.

Forsvarsministeren har over for udvalget givet udtryk for, at han var enig i, at det i tjenestebestemmelserne for de tre kvindelige korpschefer bør fastslås, at de har ret til at deltage direkte i alle hjemmeværnsinspektørens forhandlinger med værnene vedrørende det personel af deres respektive korps, der er designeret til værnene.

Ministeren har endvidere erklæret sig enig i flertallets opfattelse af, at de kvindelige korpschefers rolle som rådgivere for hjemmeværnsledelsen forudsætter, at de har ret til at deltage i hjemmeværnsinspektørens forhandlinger med hjemmeværnsledelsen (hjemmeværnschefen) om uddannelsesspørgsmålene inden for kvindekorpsene.

Vedrørende uddannelsen af det kvindelige personel i korpsene har ministeren udtalt følgende, som flertallet tilslutter sig:

„Det forudsættes, at uddannelsen af kvindeligt personel i videst muligt omfang forestås af kvindelige befalingshavende, og hvis der i fremtiden eventuelt bliver tale om indførelse af kvindeligt personel ansat i militære stillinger under forsvaret, er det fundet naturligt for dette personel — da det er forudsat at skulle stå tilknyttet et af kvindekorpsene — at en del af uddannelsen for de pågældende kan foregå ved de respektive korps.“

Ved *ændringsforslag nr. 1* lovfæstes under den bedre dækkende betegnelse „stabe“ de kvindelige korps' tidligere sekretariater.

I anledning af henvendelser fra kredse af hjemmeværnsbefalingsmænd har udvalget med forsvarsministeren drøftet spørgsmålet om *hjemmeværnspersonellets gradsbetegnelser*, og der stilles herom *ændringsforslag nr. 3*

til § 11. Det er fundet ønskeligt, at hjemmeværnsbefalingsmænd/befalingshavende kan vælge enten at benytte deres hjemmeværnsgrad eller de værnsgrader, som korresponderer med disse. Dette er allerede gældende for regionsledere og distriktsledere, der ved fast ansættelse i disse grader samtidig udnævnes til den tilsvarende værnsgrad. Ved den ifølge ændringsforslaget foreslåede nye affattelse af § 11, stk. 2, kommer dette også til at gælde de kvindelige fast ansatte befalingshavende: korpschefer, regionslotter og sektionschefer.

Da de frivillige hjemmeværnsbefalingsmænd/befalingshavende kun midlertidigt bestrider deres befalingsmandsgerning, er det fundet rigtigst, at der *tillægges* dem den tilsvarende værnsgrad, idet en *udnævnelse* ville medføre, at en kompagnichef i hjemmeværnet, der f. eks. på grund af manglende tid måtte opgive dette hverv og fortsætter i hjemmeværnet som f. eks. gruppefører, fortsat ville indehave graden kaptajn/løjtnant. Det foreslåede nye stk. 3 i § 11 er udformet i overensstemmelse hermed.

Der er ved ændringen intet tænkt ændret i den gældende fælles militære rækkefølge, hvorefter de pågældende hjemmeværnsgrader står umiddelbart efter værnenes tilsvarende personel af reserven.

På foranledning af henvendelser fra Foreningen af Hjemmeværnets faste Officerer og kompagnieforeninger i forskellige hjemmeværnsregioner har udvalget endvidere drøftet spørgsmålet om *hjemmeværnspersonellets distinktionering*. Udvalget har afvejet de nævnte foreningers principielle ønske om samme distinktionering for hjemmeværnspersonellet som for værnenes personel med de afvigende interesser, som navnlig værnenes faste personel må have på dette område. Et overvejende flertal i udvalget har givet udtryk for, at helheden, alt taget i betragtning, vil være bedst tjent med, at de fra hjemmeværnets side fremsatte ønsker imødekommes. Spørgsmålet har været drøftet med forsvarsministeren, der herefter har meddelt, at han agter at gennemføre samme distinktionering for hjemmeværnspersonellet som for værnenes personel, suppleret med en særlig hjemmeværnsafmærkning på ærmet.

Ændringsforslagene nr. 2 og 4 til § 11 står i forbindelse med forhandlinger, som efter lovforslagets fremsættelse har været ført mellem finansministeriet og forsvarsministeriet om de ændringer i loven om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, som hjemmевærnsloven vil nødvendiggøre.

Endelig skal anføres, at *ændringsforslag nr. 5* alene tilsigter at give § 12, stk. 6, en mere positiv formulering uden at ændre det reelle indhold af bestemmelsen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget undtagen O. Mathiasen) lovforslaget til *vedtagelse* med de af forsvarsministeren foreslåede ændringer.

Et *mindretal* (O. Mathiasen) indstiller lovforslaget til *forkastelse* under henvisning til sine udtalelser ved første behandling.

Æ n d r i n g s f o r s l a g.

Af *forsvarsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget undtagen O. Mathiasen):

Til § 4.

1) Til stk. 2 føjes: „Hver korpschef har til sin rådighed en stab, hvis sammensætning fastsættes af forsvarsministeren.“

Til § 11.

2) I stk. 1, 6., 10. og 14. linje, udgår henholdsvis forvaltningsleder af 1. grad, 2. grad og 3. grad.

I stykkets sidste linje slettes punktum efter „menig“, og som ny linje uden tankestreg tilføjes: „samt forvaltningsledere“.

3) Stk. 2 udgår og erstattes af følgende nye stykker:

„Stk. 2. Ved fast ansættelse i grad som regionsleder/korpschef eller distriktsleder/regionslotte/sektionschef udnævnes de pågældende tillige således:

- regionsleder/korpschef som oberst/kommandør i hjemmевæret eller oberstløjtnant/kommandørkaptajn i hjemmевæret,
- distriktsleder af 1. grad som oberstløjtnant/kommandørkaptajn i hjemmевæret,
- distriktsleder af 2. grad/regionslotte/sektionschef som kaptajn/orlogskaptajn i hjemmевæret.

Stk. 3. Ved ansættelse som frivillig befalingsmand/befalingshavende i hjemmевæret tillægges der tillige den pågældende grad således:

- kompagnichef/flotillechef/eskadrilchef/distriktslotte/undersektionschef/kompagnifører som kaptajnløjtnant i hjemmевæret,
- halvkompagnifører/halvflotillefører/halveskadrilfører som premierløjtnant/søløjtnant af 1. grad/flyverløjtnant af 1. grad i hjemmевæret,
- delingsfører/divisionsfører/sektionsfører som løjtnant/søløjtnant af 2. grad, flyverløjtnant af 2. grad i hjemmевæret,
- halvdelingsfører/halvdivisionsfører/halvsektionsfører som sergent i hjemmевæret og
- gruppefører som korporal i hjemmевæret.“

4) Stk. 3 udgår.

Til § 12.

5) I stk. 6 udgår i 5. linje ordet „kun“.

Holger Eriksen.

Aage Fogh,
næstformand.

From.

Victor Gram,
formand.

Per Hækkerup.

Frode Jakobsen.

Ole Bjørn Kraft.

Erik Kragh.

Marie Antoinette von Lowzow.

O. Mathiasen.

Niels Matthiasen.

Helge Nielsen.

Axel Ivan Pedersen.

Ellen Poulsen.

Edel Saunte.

Østergaard.

Conrad Kofoed var ved betænkningens afgivelse udtrådt af udvalget som følge af bevilget orlov.